

บทนำ

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า บิดามารคามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบุตรนับตั้งแต่แรกเกิด แต่ปัจจุบันนี้มีเด็กเป็นจำนวนไม่น้อยที่ไม่มีบิดา มารดา ต้องอยู่ตามโรงพยาบาลหรือสถานสงเคราะห์ของรัฐบาล สถานเด็กกำพร้าของเอกชน ทั้งนี้เพราะปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้บิดา มารดา ละทิ้งหน้าที่ที่จะเลี้ยงดูบุตรของตน โดยผลักความรับผิดชอบมายังรัฐบาลหรือเอกชน การเลี้ยงดูเด็กเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ซึ่งจะต้องกระทำด้วยใจรัก การทำงานแบบราชการเป็นภัยทางสังคมต่อเด็กมาก เพราะเด็กไม่ไหว้ทุกข์ สิ่งที่เด็กต้องการคือ "บ้าน" ที่มีพ่อแม่พี่น้องที่จะให้ความรัก ความอบอุ่น จึงควรส่งเสริมให้เด็กได้อยู่ในครอบครัวของตนเองให้มากที่สุด การหาครอบครัวใหม่ให้เด็กควรจะทำต่อเมื่อมีกรณีจำเป็นจริง ๆ เฉพาะเด็กกำพร้า อนาคต ซึ่งถูกทอดทิ้ง และเด็กซึ่งบิดามารดา ผู้ให้กำเนิดไม่สามารถเลี้ยงดูเด็กได้เท่านั้น

ครอบครัวอื่นซึ่งทำหน้าที่เลี้ยงดูและมีความผูกพันทางกฎหมายกับเด็กแทนครอบครัวผู้ให้กำเนิดคือผู้รับบุตรบุญธรรมและเราเรียกเด็กที่อยู่ในครอบครัวเหล่านี้ว่า "บุตรบุญธรรม"

การรับบุตรบุญธรรม ซึ่งแต่เดิมจำกัดอยู่ในระหว่างเครือญาติ แต่บัดนี้ได้แพร่หลายออกไปสู่บุคคลภายนอกอย่างกว้างขวาง ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ จนกระทั่งได้มีการซื้อขายเด็กกันเพื่อส่งเด็กออกไปนอกราชอาณาจักร ดังที่เป็นข่าวเกรียวกราวเมื่อปี พ.ศ. 2519 เป็นเหตุให้รัฐบาลหาทางคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและป้องกันพวกมิฉฉาชีพใช้การรับบุตรบุญธรรมเป็นเครื่องมือบังหน้าทำการค้าเด็ก มีให้ข่าวทางชาติทูตว่า ประเทศไทยเป็นตลาดมีคึกในการค้าเด็ก รัฐบาลจึงได้ตรา "พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2522" ขึ้นใช้บังคับโดยให้กรมประชาสงเคราะห์มีหน้าที่พิจารณาตรวจสอบในขั้นตอนก่อนการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ซึ่งเห็นว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับเด็ก บิดา มารดาที่แท้จริงของเด็ก ตลอดจนประโยชน์ของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

อย่างไรก็ดี ยังมีบุคคลอีกเป็นจำนวนมากที่เห็นว่ากฎหมายฉบับนี้มีข้อบกพร่องและ
ข้อโหว่หลายประการ ซึ่งสมควรจะได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้นและก็มีอีกเป็นจำนวนมากเช่นกัน
ที่มองว่า กฎหมายฉบับนี้จะจริงจังหรือไม่ และจะขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ในแง่ของสิทธิของ
ปีศาจในการที่จะยกบุตรให้บุคคลอื่น บางท่านก็มองเห็นว่ากฎหมายฉบับนี้อาจจะเป็น
โทษแก่เด็กในกรณีชาวต่างประเทศที่มีฐานะดี มีความประสงค์จะช่วยเหลือเด็กไทยที่มีฐานะ
ยากจนให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้นอย่างจริงจัง แต่เมื่อเห็นว่าการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมดังกล่าว
ต้องผ่านขั้นตอนมากมาย จึงเกิดความเบื่อหน่ายและเปลี่ยนความตั้งใจที่จะช่วยเด็กดังกล่าว
เสียอันเป็นการเสียโอกาสสำหรับเด็ก ผู้เขียนจึงได้จัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์
ประสงค์จะพิจารณาหาข้อบกพร่องของกฎหมายฉบับนี้ พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ประมวลแนว
ความคิดของบุคคลต่าง ๆ มารวบรวมไว้ โดยเปรียบเทียบกับหลักสากลของต่างประเทศ
เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา สวีเดน เกาหลี ฟิลิปปินส์ ฯลฯ เพื่อพิจารณามาตรการ
และแนวความคิดที่ดี มาปรับปรุงกฎหมายในเรื่องนี้ต่อไป